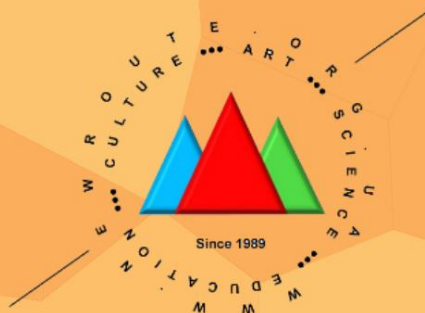

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ + КОНФЕРЕНЦІЯ • 2025

НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

СГ НТМ «Новий курс»

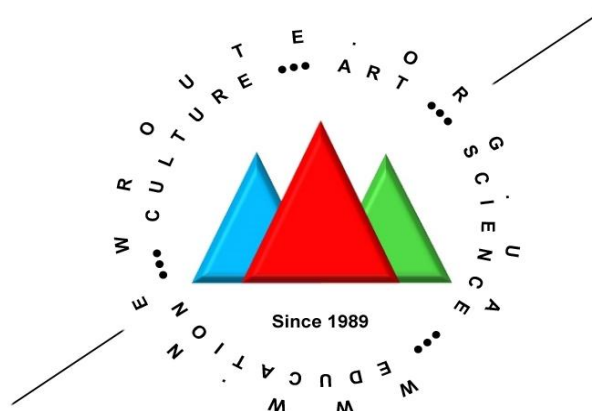
КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ + КОНФЕРЕНЦІЯ • 2025

НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA

ISBN 978-617-7886-69-2

DOI: 10.61718/mon202502

Publisher ID: 7886

ДИНАМІКА ТА СПЕЦИФІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Колективна монографія

Харків • СГ НТМ «Новий курс» • 2025

УДК 001:1

Д44

Динаміка та специфіка сталого розвитку суспільства: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. – 116 с.

ISBN 978-617-7886-69-2

DOI: 10.61718/mon202502

www.newroute.org.ua

Рецензенти

Штулер Ірина Юріївна, доктор економічних наук, професор,
перший проректор ВНЗ «Національна академія управління»

Погоріла Світлана Григорівна, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри славистичної філології, педагогіки і методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету

Гетьман Ірина Анатоліївна, кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних інформаційних технологій
Донбаської державної машинобудівної академії

Харченко Артем Вікторович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри мистецької освіти та гуманітарних дисциплін
Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського

Рекомендовано до друку вченою радою наукової установи
Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс»
(протокол № 2мн-2025 від 01.03.2025)

Видавець СГ НТМ «Новий курс» – діяльність у науковій, видавничій,
освітній, творчій, інформаційній сфері з 1989 року.

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції:

ДК № 8013 від 22.11.2023. Зареєстровано у Global Register of Publishers.

Ідентифікатор видавця 7886. www.newroute.org.ua

Колективна монографія присвячена актуальним питанням розвитку сучасного суспільства. Досліджуються проблеми в таких сферах як: освіта, фізична культура, спорт, культура і мистецтво, дизайн, релігієзнавство, історія, філософія, культурологія, журналістика, філологія, богослов'я, економіка, політологія, психологія, соціологія, міжнародні відносини, суспільні комунікації, охорона здоров'я, соціальна робота, соціальне забезпечення, оподаткування, фінанси, банківська справа, страхування, менеджмент, маркетинг, підприємництво, торгівля, біржова діяльність, легка промисловість, видавництво, поліграфія, готельно-ресторанна справа, екологія, туризм тощо. Монографія буде корисною науковцям, викладачам, здобувачам освіти, а також широкому колу осіб, які цікавляться питаннями розвитку сучасної науки та практики. Колективна монографія оприлюднюється за результатами проведення науково-практичної конференції «Трансформація світу: минуле, сьогодення, майбутнє», участь дистанційна, 27 лютого – 1 березня 2025 року, м. Харків, Україна. За результатами проведення конференції та оприлюднення рукописів автори отримують електронні сертифікати. Сертифікати оприлюднюються за адресою www.newroute.org.ua (згідно Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800).

www.newroute.org.ua

Опубліковано на основі ліцензії Creative Commons Attribution License.

© СГ НТМ «Новий курс», 2025

© Автори, 2025

Зміст

Стор.

Передмова.	...	6
Розділ перший.		
Освітні, культурно-мистецькі та спортивно-оздоровчі аспекти: освіта, фізична культура, спорт, охорона здоров'я, культура і мистецтво, дизайн, графіка.	...	7
1.1. <i>Малина Валерій Васильович</i> Україна: парадигма зрадництва.	...	7
1.2. <i>Цибульська Вікторія Вікторівна, Сопотницька Олена Валеріївна, Безверхня Галина Василівна, Гаврилова Наталія Володимирівна, Проценко Ганна Олександрівна</i> Морально-вольова підготовка спортсменів.	...	10
1.3. <i>Джигола Борис Ілліч</i> Молекулярні механізми трансформації впл-інфікованих клітин у рак шийки матки.	...	13
Розділ другий.		
Історико-філософська, культурологічна, філологічна та літературознавча специфіка: релігієзнавство, історія, археологія, філософія, культурологія, журналістика, філологія, література.	...	22
2.1. <i>Кадол Олександр Миколайович</i> Антинімецька кампанія царизму в роки першої світової війни.	...	22
2.2. <i>Шушпанніков Олег Миколайович</i> Вплив Інституту капеланів на процеси об'єднання православних церков в Україні.	...	25
2.3. <i>Салата Галина Володимирівна</i> Історія бібліотечної справи України на шпальтах фахових періодичних і продовжуваних видань (2008-2013 рр.): нотатки до історіографії.	...	26
2.4. <i>Лоїк Аліна Іванівна, Заполовський Микола Володимирович</i> Специфіка перекладу інтертекстуальних елементів.	...	37
2.5. <i>Вечірко Оксана Леонідівна</i> Героїчний епос античності і середньовіччя як ціннісне надбання європейської культури (компаративний аспект).	...	40
Розділ третій.		
Особливості розвитку бізнесу, адміністрування, юриспруденції та соціальних наук: економіка, політологія, психологія, соціологія, міжнародні відносини, публічне управління, адміністрування, право, цивільна та національна безпека, облік, оподаткування, фінанси, банківська та біржова діяльність, страхування, менеджмент, маркетинг, підприємництво, торгівля.	...	57
3.1. <i>Строченко Наталія Іванівна</i> Теоретико-методичні основи дослідження ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства.	...	57
3.2. <i>Ковальова Ольга Михайлівна</i> Теоретичні основи інноваційно-інвестиційної діяльності аграрних підприємств.	...	63

вийшли самі московити. Україна в їхній орфоєпії і орфографії це – Малоросія, Новоросія, Окраїна, Хохляндія, Мазепія, Укропія, Бандерія, Хунтія. І все тому, що українці відкинули пропозицію жити з «руськими» під спільним дахом.

Тараса Григоровича, всі про це знають, дуже гнітило духовне рабство земляків, готовність ходити в ярмі, незмірне чванство й утішання добровільним невольництвом. Бо він здогадувався: внутрішньо невольна людина готова до зради. Згадаймо, що сказав «полководцеві» в романтичній поемі Адама Міцкевича «Конрад Валленрод» його сповідник. Чернець Хальбан назвав великого магістра ордену «невільником, єдиною зброєю якого є відречення». Найтяжчим, непростим гріхом, за переконанням Шевченка, є зрада України-матері, яку її сини залишили на поганьбленість, на знущання і глум, «мов ту блудницю в асирійській неволі». І це не просто лихо, а «злеє лихо», бо стати свідомим ворогом рідної матері, паплюжити материнську мову, зневажати свій рід і родовід – цього гріха Бог не прощає: «Бо хто матір забуває, того Бог карає, того діти цураються, в хату не пускають».

УДК 796.325

Цибульська Вікторія Вікторівна

Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

ORCID: 0000-0002-5781-3358

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Сопотницька Олена Валеріївна

Кандидат педагогічних наук, доцент

ORCID: 0000-0003-2527-5097

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Безверхня Галина Василівна

Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор

ORCID: 0000-0003-0919-7041

Луцький національний технічний університет

Гаврилова Наталія Володимирівна

Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

ORCID: 0000-0001-6209-5875

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Проценко Ганна Олександрівна

ORCID: 0009-0002-7489-6674

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

1.2. Морально-вольова підготовка спортсменів

Морально-вольова підготовка спортсмена спрямована на формування вольових якостей, таких як цілеспрямованість, наполегливість, самостійність і самоконтроль. Вона відбувається через подолання об'єктивних та суб'єктивних труднощів у тренувальному процесі та змаганнях. Розвиток цих якостей забезпечується фізичними вправами, змагальними методами, самовихованням і саморегуляцією психічних станів. Раціональний підхід до морально-вольової підготовки сприяє психологічній стійкості спортсмена та його успіху в змагальній діяльності. Ключові слова: морально-вольова підготовка, спортсмен, цілеспрямованість, самовладання, психологічна стійкість, саморегуляція, самовиховання, тренувальний процес, змагання, подолання труднощів.

Актуальність. Морально-вольова підготовка є невід'ємною складовою підготовки спортсменів, оскільки вона забезпечує психологічну стійкість, здатність долати труднощі та досягати високих результатів у змагальній діяльності. У сучасному спорті фізична підготовка має доповнюватися розвитком вольових якостей, таких як цілеспрямованість, наполегливість, самовладання та рішучість. Зростаючі фізичні та психологічні навантаження, конкуренція у спорті, а також підвищені вимоги до стійкості та самоконтролю вимагають нових підходів до виховання спортсменів. Дослідження спрямоване на виявлення оптимальних методів морально-вольової підготовки, що можуть бути застосовані у тренувальному процесі для формування гармонійно розвиненої особистості, здатної ефективно діяти в умовах змагальної боротьби.

Мета: визначення ефективних методів морально-вольової підготовки спортсменів, спрямованих на формування стійких вольових якостей, таких як цілеспрямованість, наполегливість, самоконтроль, рішучість та витримка.

Виклад основного матеріалу. Морально-вольова підготовка спортсмена – це процес формування у нього якостей, що відображають силу волі: цілеспрямованість, наполегливість, ініціативність, рішучість, сміливість, витримку та самоконтроль. Воля є усвідомленою психічною діяльністю, яка допомагає долати труднощі, досягати поставлених цілей і керувати власною поведінкою.

Цілеспрямованість виявляється у здатності чітко визначати як короткострокові, так і довгострокові цілі, а також обирати оптимальні шляхи для їх досягнення. Для цього спортсмен складає плани на різні періоди: річні, місячні, тижневі. Важливу роль у реалізації цих планів відіграє аналіз досягнутих результатів, а також контроль з боку тренера та самоконтроль.

Наполегливість і завзятість проявляються у рішучому прагненні досягти поставленої мети, подоланні труднощів та перешкод на цьому шляху. Ці якості передбачають обов'язкове виконання тренувальних і змагальних завдань, постійне вдосконалення фізичної, технічної та тактичної підготовки, а також дотримання чіткого режиму. Спортсмен має бути дисциплінованим, старанним, регулярно відвідувати тренування, зберігати високу активність незалежно від втоми чи несприятливих умов і до останнього боротися за перемогу на змаганнях.

Самостійність і ініціативність передбачають творчий підхід, винахідливість, кмітливість та здатність протистояти негативним впливам. Спортсмен повинен самостійно виконувати й оцінювати фізичні вправи, відповідально готуватися до тренувань, аналізувати свої результати, критично оцінювати думки та дії інших, а також коригувати власну поведінку для досягнення кращих результатів.

Рішучість і сміливість відображають активну позицію спортсмена та його здатність діяти впевнено й без зволікань. Ці якості передбачають ухвалення вчасних і продуманих рішень, а в деяких ситуаціях – готовність йти на виправданий ризик.

Витримка і самовладання – це здатність зберігати ясність мислення, критично оцінювати себе та контролювати свої дії й емоції як у звичайних, так і в складних ситуаціях. Вони допомагають долати розгубленість, страх, нервові напруження, а також утримувати себе і команду від хибних рішень та вчинків.

За умови правильного педагогічного підходу вольові якості перетворюються на стійкі риси характеру спортсмена. Це сприяє їх прояву не лише у спорті, а й у професійній, навчальній, громадській та інших сферах життя [2].

Морально-вольова підготовка формується через подолання труднощів, що виникають під час тренувань і змагань. Ці труднощі поділяються на об'єктивні, зумовлені специфікою спортивної діяльності, та суб'єктивні, які пов'язані з індивідуальними особливостями спортсмена.

Об'єктивні труднощі зумовлені специфікою спортивної діяльності та особливостями конкретного виду спорту. Вони можуть виникати через необхідність виконувати рухи з максимальною силою, витривалістю, швидкістю або спритністю, несподівані перешкоди, зміну умов змагань (наприклад, час виступу, реакція глядачів), фізичний стан спортсмена (травми, вади розвитку) або дії суперників.

Суб'єктивні труднощі виникають через індивідуальні особливості спортсмена, його сприйняття змагальної обстановки та зовнішніх умов. Вони можуть бути спричинені невдачами, хвилюванням через навчання чи роботу, страхом перед рекордом, невпевненістю, нерішучістю, надмірною самокритичністю або емоційною нестабільністю.

Морально-вольова підготовка має на меті формування інтелектуальних і моральних засад волі, розвиток навичок подолання труднощів та сприяння моральному вихованню спортсмена.

Розвиток вольових якостей здійснюється через фізичні вправи, що потребують вольових зусиль. Для цього використовуються різноманітні методи фізичної, технічної та тактичної підготовки, серед яких особливе значення має змагальний підхід. Основними методичними прийомами стимулювання волі спортсмена є схвалення, вимоги, вправи та покарання [3].

Рациональна морально-вольова підготовка сприяє формуванню психічної готовності спортсмена до змагань, забезпечуючи гармонію між його внутрішнім станом і діями. Така готовність включає впевненість у власних силах, прагнення боротися до кінця за досягнення мети, оптимальний рівень емоційного збудження, стійкість до зовнішніх і внутрішніх впливів, а також здатність контролювати свої дії, почуття та поведінку відповідно до змін у ході змагань.

Важливою складовою морально-вольової підготовки є самовиховання, яке спрямоване на розвиток позитивних якостей і подолання негативних рис характеру. Основним його засобом є самопримус, що сприяє формуванню самовладання та здатності контролювати свої дії. Самовиховання допомагає спортсмену витримувати інтенсивні тренування та змагання, розвиває його як цілісну особистість і сприяє формуванню спортивної честі, відповідальності перед суспільством і колективом. Крім того, цей процес стимулює розвиток творчих здібностей.

Важливу роль у підготовці спортсмена до змагань відіграють побутові умови та «психологічний клімат» у його оточенні – на роботі, під час навчання, у сім'ї. Значення має також суспільне сприйняття його спортивної діяльності. Тому тренер повинен підтримувати тісний педагогічний зв'язок із родиною спортсмена та враховувати умови його життя.

Одним із ключових методів підготовки до змагань є саморегуляція психічних станів, яка допомагає знизити надмірне збудження та зосередити сили у потрібний момент. Вона базується на свідомому напруженні та розслабленні м'язів у поєднанні з дихальними техніками, а також використанні самонавіювання. Найчастіше застосовуються вправи, що сприяють відчуттю ваги тіла, тепла та контролю дихання. Опановуючи ці навички, спортсмен починає вірити у свою здатність керувати емоціями, настроєм і поведінкою, що підвищує його готовність до змагань. Крім того, саморегуляція сприяє відпочинку та відновленню сил [1].

Щоб запобігти передзмагальному нервово-психічному напруженню, яке може проявлятися підвищеною збудливістю, млявістю або тривожністю, рекомендується зайнятися улюбленою справою, читанням, легкими іграми, переглядом фільму. Безпосередньо перед змаганнями корисно виконати вправи на розслаблення, контроль дихання або зробити заспокійливий масаж. Важливу роль у цьому процесі відіграють самонавіювання та самоконтроль.

Морально-вольову підготовку слід планувати протягом усього тренувального процесу, враховуючи індивідуальні особливості кожного спортсмена. Насамперед необхідно розробляти конкретні методичні рекомендації, спрямовані на подолання недоліків у формуванні вольових якостей.

Морально-вольова підготовка є складовою психологічної підготовки спортсмена, яка спрямована на формування гармонійної, духовно розвиненої та морально стійкої особистості.

Висновки. Морально-вольова підготовка є важливою складовою спортивного тренування, оскільки сприяє розвитку таких якостей, як цілеспрямованість, наполегливість, самостійність, рішучість, витримка та самовладання. Вона забезпечує спортсмену психологічну стійкість і здатність ефективно долати труднощі, що виникають під час тренувального процесу та змагань. Формування вольових якостей відбувається через планування тренувальних завдань, виконання фізичних вправ, методи самовиховання та саморегуляції, а також під впливом зовнішніх факторів, таких як тренерський контроль, підтримка оточення та змагальний досвід. Раціональна морально-вольова підготовка допомагає спортсмену не лише досягати високих спортивних результатів, а й проявляти набуті якості у професійній, навчальній та соціальній діяльності. Успішне застосування методів морально-вольової підготовки забезпечує гармонійний розвиток особистості спортсмена, сприяючи його емоційній рівноваженості, впевненості та готовності до подолання викликів у спорті та житті.

Джерела.

1. Діагностика психофізіологічних станів спортсменів: Метод, посібник / Коробейніков Г. В., Дудник О. К., Коняєва Л. Д. та ін. К., 2008. 64 с.
2. Зайцева Ю., Корносенко О., Тарасенко І. Педагогічні умови виховання емоційно-вольових якостей волейболістів. Педагогічні науки. 2022. №79. С.60-65.
3. Рогаль І.В., Василькевич С.С. Методи морально-вольової підготовки волейболістів у ЗВО. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Вип. 6 (114)19. С.64-67.